

Dunakeszi Város Önkormányzata

Nyíri Márton

képviselő, önkormányzati testületi tag részére

Köztéri szoborpályázat második fordulójának bírálata

Köszönettel vettük a bírálatára való ismételt felkérését a Dunakeszi Város Önkormányzatának részéről. Az alkotás tárgya néhai **Wittner Mária és Gérecz Attila** 1956-os szabadságharcosok egész alakos kompozíciója.

Sajnos nem ismerjük a testület új elvárásait, szempontjait, csak következtetni tudunk rájuk.

A bírálatához két változat képeit kaptuk meg, az egyik – valószínűleg a posztamensen elhelyezett – makett (kb. 1:2 méretarányban), a másik pedig ideiglenes dobogóra felépített 1:1-es méretű kidolgozott minta. Mindkettő agyagból készült.

Mivel nem tudjuk, hogy a két variáció még mindkét esetben megvalósítható-e, ezért mindkettőt véleményezzük.

Az eredeti kiírás szerint konkrét személyek konkrét szoborcsoportját kell megalkotni, őket két kapocsként össze, ez az 56-os forradalom és az irodalom. Ennek a feltételnek mindkét változat megfelel. Úgyanúgy megfelelő művészi kvalitás jellemző rájuk. Az eltérések, amikről szólunk, a megfogalmazás, a kiváltott hatás, a benyomások kisebb-nagyobb különbözősége.

Arra a határozott következtetésre jutottunk, hogy az alább felsorolt indokok alapján az első, a sárga posztamensenre helyezett, fegyvertelen változatot javasoljuk megvalósításra.

Zászló vagy fegyver:

A lyukas nemzeti zászló egyértelműen utal az 56-os eseményekre, ez mára közmegegyezés alapján is ennek a forradalomnak és szabadságharcnak a szimbóluma. A megjelenített fegyverek nem csak erre az időszakra jellemzők, hanem térben és időben is szélesebb körű asszociációt keltenek, háborúkat idéznek több évtizedes intervallumban. A dobó géppisztoly méreténél fogva is hangsúlyos, a tus látványa egyes nézetből befolyásolja a fej megjelenítését, ellentétben áll az alak testtartásával és hangulatával. További szempont lehet, hogy a tár alkalmas az ifjabb látogatók számára a megmászásra, ugrálásra, játszótéri használatára.

Kéz- és fejtartás:

Ugyan a módosítás kis mértékűnek tekinthető, de érdemi értelmezésbeli különbséget eredményez. Az első esetben a két személy egy könyvet szemlél, a férfi baljával csak alátámasztja azt, míg a másik esetben szem- és kézkontaktust keres, előlnézetben úgy látszik, mintha egymás kezét fognák. Ezáltal a közös szemlélődés helyett egy érzelmi kapcsolat kezdeményezésére vagy meglétére utal. Kettőjük személyét – tudomásunk szerint – csak a túlélő utókor hozza össze a közös jellemzők miatt, a forradalombeli aktív részvétel, az irodalmi tevékenység és a városhoz való kötődés által.

Testtartás:

Az első esetben mindkét alak testtartása természetes. Arcuk a többi részlettel azonos kidolgozottságú. A női alak további fiatalítása lehet, hogy életkor szerint indokolt volt, de az első kellemesebb látványú. A másik esetben a megformálás inkább idealizált, jobban közelít a jelenkori ideálokhoz, a beállítás mesterkélt irányba módosult. Ebben a kompozícióban inkább a kettőjük személyes érzelmi kapcsolata dominál. Ezzel a líraibb megfogalmazással kevésbé egyeztethető össze a fegyveres felkeléshez társuló harci eszközök szerepeltetése. A kettő együttes hatása ebben az esetben a nézőre inkább ambivalens hatású, mint egymást erősítő eszköz.

Dunakeszi, 2026. szeptember 9.

Kubó Éva

iparművész, művésztanár

a DunArt tagja

a MAOE és a M. Képző- és

Iparművészek Szövetségének tagja

Nádor Géza

fotóművész

a DunArt alelnöke

a M. Régészeti és Művészettörténeti

Társulat tagja